

та технічної історії, формуючи інтерес до збереження та популяризації технічної спадщини України.

Запорізький автомобільний завод був одним із головних промислових об'єктів України з моменту його заснування, і його значення неможливо переоцінити. Завод відіграв важливу роль у розвитку радянської та української економіки, випускаючи автомобілі, що стали символом цілої епохи. Музейна виставка, присвячена історії ЗАЗ, надасть унікальну можливість відтворити не тільки технічний процес створення автомобілів, але й культурний контекст, у якому вони функціонували.

Експозиція поділяється на кілька основних тем: Заснування заводу та перші роки його діяльності; Виробництво культових моделей та ЗАЗ у сучасній Україні. Кожна тема охоплює окремі підтеми, що детально висвітлюють історію підприємства та його вплив на розвиток інженерії та промисловості в Україні.

Отже, музеєфікація Запорізького автомобільного заводу як частини технічної спадщини України є важливим етапом у збереженні національної ідентичності та розвитку музеєзнавства. Музейний проєкт сприятиме збереженню цієї спадщини та стимулюватиме інтерес до неї серед молодого покоління.

Н. Воронівська

**МУЗЕЙНА ВИСТАВКА «ІСТОРІЯ ХОРОВОГО СПІВУ В УКРАЇНІ»
В КОНТЕКСТІ МУЗЕЄФІКАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

N. Voronivska

**MUSEUM EXHIBITION “HISTORY OF CHORAL SINGING IN UKRAINE”
IN THE CONTEXT OF MUSEUMIFICATION OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE**

З другої половини ХХ ст. для світової спільноти одним із пріоритетів стає збереження всесвітньої культурної та природної спадщини. Охорона матеріальної спадщини захищена багатьма міжнародними договорами, натомість, цінність нематеріальної культурної спадщини та необхідність її збереження для нащадків стали усвідомлюватись міжнародними та національними організаціями лише на межі ХХ та ХХІ ст.

Для сучасної музичної культури України велике значення має систематизація зразків музичної культури як нематеріальної культурної спадщини, зокрема традицій хорового співу. Хорова музика — найдавніший напрям української музичної культури. Її зразки увійшли в золотий фонд духовних скарбів України, багато з українських національних хорових композицій отримали світову славу. Становлення незалежної української держави створило сприятливі умови для подальшого розвитку національного хорового мистецтва. Національна спрямованість українського хорового співу актуалізує застосування музейних засобів для розкриття цього цікавого напрямку української музичної культури, що сприятиме загальному культурному піднесенню українського народу й піднесенню історичного значення його національної культури. Відтворення зразків українського хорового співу є частиною роботи з музеєфікації нематеріальної культурної спадщини, що додатково актуалізує розкриття цієї теми музейними засобами. Першим кроком у цьому напрямі є створення виставки, присвяченої історії хорового співу в Україні, яка має репрезентувати музичну спадщину українського народу та творчу діяльність славетних українських композиторів.

У межах музейної комунікації та інституційної взаємодії на основі цієї виставки розроблено спеціальну музейну освітньо-педагогічну програму для учнів середніх спеціальних навчальних музичних закладів та 1 курсу студентів музичних вищих навчальних закладів.

Довгострокова програма з музейної педагогіки «Історія українського хорового співу в контексті музеєфікації нематеріальної культурної спадщини» розроблена відповідно до вимог навчальної програми «Експозиційна діяльність музею» на 2024–2025 навчальний рік, що читається студентам 2 курсу спеціальності «Музеєзнавство, пам'яткознавство» (1 пара на тиждень, 60 годин за семестр) за підручниками: Коломоєць О. М. Історія та теорія українського хорового мистецтва: навчальний посібник. Дніпро: Ліра, 2023. — 288 с.; Смирнова Т. А. Хорознавство (історія, теорія, методика): Навчальний посібник. Видання третє, доповнене. Харків: ХНПУ, «Федорко», 2018, 212 с.

Мета цього проекту — сприяти інтеграції знань та засвоєнню студентами нових навчально-методичних матеріалів з дисципліни «Експозиційна діяльність музею», використовуючи дані з історії українського хорового співу як складової частини нематеріальної культурної спадщини, забезпечити студентів певним рівнем знань, достатнім для подальшої теоретичної і практичної підготовки майбутніх фахівців у галузі музеєзнавства та пам'яткознавства. Мотивацією для студентів слугує набуття цілісного уявлення про музеєфікацію нематеріальної культурної спадщини.

Українська хорова музика виникла на основі народних пісень і сільсько-господарських календарних свят, прагнучи гармонії з природою та духовної єдності. Давньоруський церковний спів виник із запровадженням християнства, характеризується урочистістю та піднесенням звучанням. Києво-Могилянська академія сприяла розвитку музичної освіти та поширенню хорового співу по всій Україні. Композитори М. Березовський, А. Ведель та Г. Сковорода створили новий тип хорового концерту, поєднавши західноєвропейські оперні та кантатні мелодії із церковною музикою. У XIX ст. українська музика змістилася в бік романтизму, а в XX ст. набула популярності професійна хорова музика. Нині українці повернулися до своєї національної музичної культури, зберігаючи автентичність і шукаючи нові форми й стилі.

Відповідно, ця виставка поділена на три основні теми: Київська Русь, XIV–XVII ст. і XVIII — початок XX ст. Кожна тема поділяється на певні підтеми, відповідно до основної тематики.

Збереження всесвітньої культурної та природної спадщини є як глобальним, так і національним пріоритетом. Нематеріальна культурна спадщина, зокрема хорова музика України, визнається цінною і такою, що потребує збереження. Хорова музика — найдавніша і найбільш помітна форма української музичної культури, багато національних творів якої отримали міжнародне визнання. Відтворення зразків хорового співу є частиною музеєфікації нематеріальної спадщини, а також потенційним експозиційним матеріалом, що демонструє історію та творчу діяльність українських майстрів хорового співу та композиторів.